

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto Asiantuntijalausunto

**Pohjois-Pohjanmaan ELY-Keskus
RAHOITUSYKSIKKÖ
Pasi Loukasmäki 18.10.2024**

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

**Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus**

Havaintoja ohjelman toteutuksen

- Uuden EURA-järjestelmän valmistuminen on ollut hidasta ja etenee vaiheittain, joka on aiheuttanut merkittävää viivästystä ohjelman käynnistymiseen ja toimeenpanoon
- Rahoitus etenee hyvin, mutta hankkeiden **toteutukseen** tarvitaan lisää aikaa (2028-2029)
- Ohjelma on tarkoitettu koheesiopolitiikan mukaisesti alueellisten erojen tasaamiseen, johon ohjelma toimii kohtuullisen hyvin
- Alueellinen rahoitus on toimivampi kuin teemakohtainen rahoitus, eri aikoina painottuvat eri toimialat, alueellisiin erityispiirteisiin voidaan vastata paremmin
- Alueellinen yhteistyö maakuntien liittojen ja ELY-keskusten kesken toimii hyvin ja tukee yritysten, tutkimuslaitosten, oppilaitosten ja kolmannen sektorin menestymistä
- Kansallinen rahoitus, esim. TKI-rahoitus painottuu Etelä- ja Länsi-Suomeen
- Koheesiorahoituksen pidempi aikajänne on tärkeä, ja sopii hyvin Pohjois-Suomen tavoitteiden kehittämiseen

Ohjelman toteutuksen kipupisteitä

- Hallinnollinen taakka on lisääntynyt kuluvalle ohjelmakaudella sekä hankkeiden toteuttajille että viranomaisille vaikka tarkoitus on ollut päinvastainen
 - Palkkojen myöntäminen ja maksaminen yritystuissa on haasteellista ja vaatisi jatkokehittämistä esim. yksikkökustannusmallin kokeilua
 - Säädöksistä ja EURA2021-järjestelmän puutteista johtuen maksatusvaiheessa joudutaan pyytämään paljon lisätietoja tuensaajilta
 - Säädökset osittain ristiriitaisia ja ohjeistus muuttunut ohjelmakauden kuluessa
- Eura järjestelmän keskeneräisyys ja viivästyminen on aiheuttanut paljon lisätietojen pyytämistä ja aiheuttanut asiakkaille paljon ongelmia rahoituksen hyödyntämiseen
- Rahoituksen jakautuminen pieniin erityistavoitteisiin hankaloittaa rahoituksen täysimääräistä hyödyntämistä, esimerkiksi et 1.1 vähemmän käyttöä yritysrahoituksessa.
- Aktivointiin ja viestintään pitää panostaa paljon, joka vaatii merkittävästi resursseja

ESR-tilannekatsaus

- **Päättynyt ohjelmakausi** toteutettiin täysimääräisesti ja ESR-hankkeille on suuri tarve edelleen
- **Uuden ohjelmakauden rahoittaminen** etenee hyvin ja asianmukaisesti:
 - Rahoituspäätöksiä on voitu tehdä noin 1,5 vuotta (4/23 alkaen)
 - Käytettävissä on 4 vuoden myöntövaltuudet (2021-2024)
 - Hakemuksia on saatu paljon (alueosio 443 + 676 valtakunnallista hakemusta)
 - Rahoituspäätöksiä on tehty merkittävästi **(77,7 milj. €)** (ESR+ja JTF alue+valtak.)
 - Hankkeita on käynnistynyt 301 kpl
 - Tarvitaan aikaa hankkeiden toteutukseen, jotta tulevien vuosien hankkeet ehditään toteuttaa
- **Valtakunnallisissa ESR-teemoissa** hakemuksia on saatu **erittäin paljon** (676 kpl)
 - myönteisiä päätöksiä on käsittelyssä runsaasti
 - Uusia hankehakuja valmistellaan jo syksyille 2024
 - Teemat etenevät suunnitelmien mukaisesti

Yritystukien tilannekatsaus

- Rahoitusta on myönnetty yhteensä 100 milj. € (sis. tyt-hankkeet)
- Ohjelmakauden alussa on painotettu enemmän JTF-rahaston käyttöä, josta sidottu 84 % (Pohjois-Pohjanmaa 74 %, Lappi 99 % ja Kainuu 73 %)
- Jatkossa keskitytään EAKR-rahoitukseen, josta sidottu 46 % (Pohjois-Pohjanmaa 51 %, Lappi 39 % ja Kainuu 52 %)
- Kysyntä on erityisen vahvaa Lapin matkailussa. Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa tarvitaan edelleen aktivointia
- Avustusta on suunnattu tuotannollisille yrityksille, matkailu- ja ict-aloille sekä kansainvälistyville yrityksille
- Painopisteenä pk-yritysten t&k-hankkeet sekä merkittävät investointihankkeet
- Kokeillaan uudenlaista määräaikaista Kasvun kiitorata -hakua

Maksatusten tilanne

Ohjelmakauden 2014-2020 maksatukset

- Ohjelmakauden 2014-2020 viimeiset maksatushakemukset käsiteltiin keväällä 2024
- Ohjelmakauden viimeisten toimien mm. varmennuksiin ja jatkotoimiin liittyen ovat vielä meneillään
- Hankkeiden sulkemisessa edetään ministeriön antaman aikataulun mukaisesti syksyn 2024 aikana

Ohjelmakauden 2021-2027 maksatukset

- Ohjelmakauden maksatukset alkoivat vaiheistetusti EURA2021-järjestelmän osioiden valmistumisen myötä; ennakkomaksatuksia ja kertakorvausmaksatuksia lukuun ottamatta ohjelmakauden 2021-2027 maksatukset käynnistyivät kunnolla vasta 2024 vuoden keväästä eteenpäin
- Järjestelmän viivästyksistä johtuva maksatusruuhka on kyetty pääosin purkamaan ja maksatustoiminta on saatu hyvään vauhtiin

Ohjelmakauden 2021-2027 maksatusmäärät

Ennakkomaksut		
EAKR, JTF ja ESR+ yhteensä	n. 28 milj. euroa	340 kpl
Varsinaiset maksatukset (muut kuin ennakot)		
EAKR ja JTF	n. 22 milj. euroa	220 kpl
ESR+	n. 8,5 milj. euroa	160 kpl
Kaikki maksatukset yhteensä	n. 59 milj. euroa	720 kpl

